

MESTSKÝ ÚRAD V ŽILINE

Materiál na rokovanie pre
Komisie Mestského zastupiteľstva v Žiline

Číslo materiálu: ____/2024

K bodu programu

Schválenie zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme

Materiál obsahuje:

1. Návrh na uznesenie
2. Dôvodová správa
3. Materiál

Materiál sa odporúča prerokovať v komisii:

Komisia dopravy

Predkladá:

Mgr. Peter Fiabáne
primátor

Zodpovedný za vypracovanie:

RNDr. Radoslav Vozárik
vedúci odboru správy verejného priestranstva a životného prostredia

Žilina, apríl 2024

NÁVRH NA UZNESENIE

Uznesenie č. ___/2024

Komisia odporúča Mestskému zastupiteľstvu v Žiline na jeho najbližšom zasadnutí:

I. schváliť

1. uzatvorenie zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme (ďalej len „Zmluva“) s týmito podstatnými náležitosťami:

a) **zmluvné strany:** mesto Žilina, so sídlom Námestie obetí komunizmu 1, 011 31 Žilina, IČO: 00 321 796, štatutárny zástupca: Mgr. Peter Fiabáne, primátor (Objednávateľ)

a

Dopravný podnik mesta Žiliny, s.r.o., so sídlom: Kvačalova 2, 011 40 Žilina, IČO: 36 007 099, štatutárny zástupca: Ing. Mikuláš Kolesár, konateľ (Dopravca).

b) **predmet Zmluvy :** Závazok Dopravcu poskytovať dopravné služby vo verejnom záujme, ktorý by z hľadiska svojich obchodných záujmov nevykonal vôbec alebo nevykonal v požadovanom rozsahu pre jeho ekonomickú nevýhodnosť, pričom týmto záväzkom sa rozumie záväzok prevádzkový, prepravný a tarifný v pravidelnej mestskej autobusovej a trolejbusovej doprave na zabezpečenie dopravnej obslužnosti mesta Žilina Dopravcom na základe platných dopravných licencií a schválených cestovných poriadkov v období platnosti a účinnosti Zmluvy a záväzok Objednávateľa uhradiť Dopravcovi za podmienok uvedených v Zmluve úhradu preukázanej straty vzniknutej prevádzkou vo verejnom záujme. Predmetom tejto Zmluvy je tiež záväzok zmluvných strán spolupracovať pri zabezpečovaní dopravy na území mesta Žilina v rozsahu v nej uvedenom.

c) **cena za služby:** Je určená v súlade s ročnými projektmi mestskej verejnej dopravy na realizáciu dopravných služieb MHD osôb autobusmi a trolejbusmi na území mesta Žilina. Na základe dohodnutej výšky Predpokladanej straty na nasledujúci kalendárny rok v súlade so Zmluvou a v súlade s uznesením Mestského zastupiteľstva o schválení programového rozpočtu sa určí výška dohodnutých mesačných častí náhrady predpokladanej straty medzi Objednávateľom a Dopravcom.

d) **trvanie Zmluvy:** Zmluva sa uzatvára na dobu určitú, a to na dobu 120 mesiacov s účinnosťou od 01.07.2024.

e) **ukončenie Zmluvy:**

1. Dopravca je oprávnený odstúpiť od Zmluvy v prípade , ak:

- a) objednávateľ nesplní zmluvný záväzok nahradiť Predpokladanú a/alebo Preukázanú stratu Dopravcu,
- b) poskytovanie dopravných služieb vo verejnom záujme sa stane preňho nesplniteľným alebo plnenie nemožným,
- c) objednávateľ bez písomnej dohody s Dopravcom zníži objem dopravných služieb vyjadrený v počte ubehnutých kilometrov o väčšiu hodnotu ako je uvedené v Zmluve,

d) objednávateľ neuhradí Dohodnutú mesačnú časť náhrady predpokladanej straty najmenej za tri po sebe nasledujúce mesiace.

2. Objednávateľ je oprávnený odstúpiť od Zmluvy v prípade, ak:

- a) nie je schopný splniť zmluvný záväzok, nahradiť Predpokladanú a/alebo Preukázanú stratu,
- b) zanikol verejný záujem na pokračovaní dopravných služieb vo verejnom záujme,
- c) zo strany Dopravcu dochádza k opakovanému podstatnému porušovaniu záväzkov Zmluvy, najmä vynechávanie spojov (viac ako 6 % z celkového počtu spojov), nenasadzovanie dohodnutých dopravných prostriedkov, opakované nepredkladanie požadovaných výkazov a dát, nedodržiavanie Tarify, únik tržieb, opakované oprávnené a závažné sťažnosti prepravovaných osôb na výkon prepravy, akékoľvek porušenie plynúce zo Zmluvy.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Mesto Žilina a Dopravný podnik mesta Žiliny, s.r.o. majú uzatvorením Zmluvy naďalej záujem zabezpečiť prepravné potreby cestujúcej verejnosti na území mesta Žilina. Tento materiál sa predkladá Mestskému zastupiteľstvu v Žiline v súlade s § 20-30 zákona č. 332/2023 Z. z. o verejnej osobnej doprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení a § 261 a nasl. zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v platnom znení, podľa zákona č. 343/2015 o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení a podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 1370/2007 o službách vo verejnom záujme v železničnej a cestnej osobnej doprave ako aj pre účely poskytnutia potrebných informácií Mestskému zastupiteľstvu v Žiline ohľadom uzatvorenia zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme so spoločnosťou Dopravný podnik mesta Žiliny, s.r.o., predmetom ktorej sú služby spočívajúce v zabezpečovaní dopravných služieb vo verejnom záujme v pravidelnej mestskej autobusovej a trolejbusovej doprave na zabezpečenie dopravnej obslužnosti mesta Žilina.

Spoločnosť Dopravný podnik mesta Žiliny, s.r.o. je obchodnou spoločnosťou so 100% majetkovou účasťou mesta Žilina. V júni 2024 končí aktuálne platná zmluva o dopravných službách vo verejnom záujme, preto predkladáme schválenie novej zmluvy na ďalšie 10 ročné obdobie s účinnosťou od 1.7.2024.

Materiál je v súlade so Štatútom mesta Žilina a právnymi predpismi Slovenskej republiky.

Dopad na rozpočet:

- Výdavky mesta na úhradu straty vo verejnom záujme v oblasti dopravných služieb v pravidelnej mestskej autobusovej a trolejbusovej doprave na zabezpečenie dopravnej obslužnosti mesta Žilina. V zmysle schváleného rozpočtu na rok 2024 a kalkulácie nákladov na MHD pre rok 2024 je výška výdavkov z rozpočtu mesta 7 800 000 EUR. Preukázaná strata vo verejnom záujme je kalkulovaná vo výške -692 761 EUR.

MATERIÁL

Mesto Žilina a Dopravný podnik mesta Žiliny, s.r.o. majú uzatvorením tejto Zmluvy záujem upraviť svoje vzájomné práva, záväzky, výkony, intenzitu, kvalitu, lehoty plnenia, kompenzácie strát z realizácie služieb vo verejnom záujme, povinnosti a zvýhodnenia pri poskytovaní dopravných služieb vo verejnom záujme – mestskej hromadnej doprave trolejbusmi a autobusmi len na území mesta Žilina ako i upraviť svoje vzájomné povinnosti v záujme udržateľnosti a rozvoja mestskej hromadnej dopravy v meste Žilina a v súvislosti s realizáciou projektov rozvoja v oblasti dopravy.

DPMŽ zabezpečuje MHD prostredníctvom podstatnej časti svojich aktivít. Ide o hodnotu výrazne prevyšujúcu 80% z celkových aktivít DPMŽ (blížiacich sa k 100% aktivitám) potrebných na poskytovanie dopravných služieb osobnej dopravy, ktoré sú spojené so službami MHD, ktoré sú predmetom tejto Zmluvy.

V zmysle Zmluvy sa záväzkom rozumie záväzok prevádzkový, prepravný a tarifný v pravidelnej mestskej autobusovej a trolejbusovej doprave na zabezpečenie dopravnej obslužnosti mesta Žilina Dopravcom na základe platných dopravných licencií a schválených cestovných poriadkov v období platnosti a účinnosti Zmluvy a záväzok objednávateľa uhradiť Dopravcovi za podmienok uvedených v tejto Zmluve úhradu Preukázanej straty vzniknutej prevádzkou vo verejnom záujme. Predmetom Zmluvy je tiež záväzok zmluvných strán spolupracovať pri zabezpečovaní dopravy na území mesta Žilina v rozsahu v nej uvedenom.

Pravidelná mestská doprava sa vykonáva na uspokojenie prepravných potrieb osôb ako pravidelne opakovaná preprava vopred nevymedzeného okruhu cestujúcich alebo vopred vymedzeného okruhu cestujúcich s vylúčením ostatných cestujúcich po vopred určenej trase dopravnej cesty s určenými zastávkami na nastupovanie a vystupovanie cestujúcich, ktorých Dopravca prepravuje podľa Prepravného poriadku, Cestového poriadku a Tarify. Súčasťou pravidelnej mestskej dopravy je preprava príručnej batožiny, prípadne aj cestovnej batožiny a domácich zvierat.

A) Základné pojmy a definície

- Plán dopravnej obslužnosti mesta

V záujme zabezpečenia dopravnej obslužnosti zostavuje mesto Plán dopravnej obslužnosti mesta, ktorý vytvára ponuku dopravných služieb v mestskej doprave na uspokojovanie prepravných potrieb obyvateľov žijúcich na území Objednávateľa, ktorý zodpovedá najmä dopytu cestujúcich vzhľadom na frekvenciu, presnosť a pravidelnosť spojov, možnosť prestupu, vzdialenosť k zastávkam, bezpečnosť, výbavu a čistotu autobusov a trolejbusov, tarifu pre jednotlivé skupiny obyvateľov ako aj na prístup k informáciám dôležitým pre cestovanie. Plán dopravnej obslužnosti predloží mesto v súlade s existujúcou dopravnou infraštruktúrou, s ponukou dopravných služieb vo verejnej osobnej doprave, so zámermi najmä v rámci územnoplánovacej činnosti, so záujmom predovšetkým o ochranu a tvorbu životného prostredia s požiadavkami na bezbariérový prístup ťažko zdravotne postihnutých osôb, s úrovňou tarify pre jednotlivé skupiny obyvateľov a taktiež na základe jestvujúcej alebo plánovanej štruktúry osídlenia a prognózy očakávaných prepravných prúdov, ciele a rámcové zámery na ponuku dopravných služieb, ich financovanie, nutné investície a kvalitu osobnej dopravy priamej súčinnosti s Objednávateľom. Plán dopravnej obslužnosti mesta, resp.

akékoľvek jeho zmeny a doplnenia budú predkladané na posúdenie a následné schválenie oboma zmluvným stranami.

- Dopravné služby

Dopravnými službami podľa tejto Zmluvy sú dopravné a prepravné služby určené ako prevádzková a tarifná povinnosť Dopravcu, vrátane povinnosti určenej v aktuálne platných cestovných poriadkoch mestskej dopravy, špecifikovaná v Zmluve v období platnosti a účinnosti. Predmetom hodnotenia tejto Zmluvy budú ubehnuté kilometre, ktoré pozostávajú z využitých tarifných kilometrov a ostatných – technologických kilometrov (najmä prístavné a odstavné kilometre), pričom objem ostatných – technologických kilometrov musí byť podrobne evidovaný.

- Mestská doprava

Mestská doprava je vnútroštátna verejná pravidelná autobusová a trolejbusová doprava, ktorej východisková zastávka na nastupovanie je na území Objednávateľa a cieľová zastávka na vystupovanie je na území Objednávateľa.

- Ekonomicky oprávnený náklad

Ekonomicky oprávnený náklad sa podľa Zmluvy rozumie náklad na obstaranie služby alebo tovaru pre účely splnenia povinnosti Dopravcu vyplývajúcich z tejto Zmluvy. Súčasťou ekonomicky oprávnených nákladov sú aj náklady, ktoré nie sú bezprostredne závislé od dopravných služieb, ale súvisia s nimi. Pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností, nákladové položky, ktoré predstavujú Ekonomicky oprávnené náklady sú určené v prílohe Zmluvy.

- Primeraný zisk

Primeraným ziskom je zisk vychádzajúci z vývoja obvyklého podielu zisku tuzemského tovaru alebo služby na ekonomicky oprávnených nákladoch s prihliadnutím na kvalitu tovaru alebo služby, obvyklé riziko výroby alebo obehu a vývoja dopytu na tuzemskom trhu v súlade s ustanoveniami zák. č. 18/1996 Z.z. o cenách v znení neskorších predpisov. Zmluvné strany súhlasne konštatujú, že si v súlade so zákonom o cenách a ostatných platných noriem na území SR a EÚ, dohodli primeraný zisk Dopravcu na celé obdobie platnosti tejto Zmluvy vo výške 3% z hodnoty Ekonomicky oprávnených nákladov.

- Ekonomická cena

Ekonomickou cenou sa na účely tejto Zmluvy rozumie súčet Ekonomicky oprávnených nákladov a Primeraného zisku.

- Preukázaná strata

Preukázanou stratou sa pre účely Zmluvy považuje rozdiel medzi Ekonomickou cenou určenou v tejto Zmluve a tržbami z regulovaného cestovného určeného aktuálne platnou Tarifou vrátane ďalších výnosov dosiahnutých plnením povinnosti poskytovať dopravné služby vo verejnom záujme v mestskej doprave za regulované cestovné Tarifou. Pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností, výnosové položky sú určené v prílohe Zmluvy.

- Predpokladaná strata

Predpokladanou stratou sa rozumie rozdiel medzi predpokladanou kalkulovanou Ekonomickou cenou Dopravcu za poskytované dopravné služby vo verejnom záujme v mestskej doprave a plánovanými tržbami z regulovaného cestovného určeného Tarifou a ďalšími výnosmi dosiahnutými plnením povinnosti poskytovať dopravné služby vo verejnom záujme.

- Dohodnutá mesačná časť náhrady predpokladanej straty

Za Dohodnutú mesačnú časť náhrady predpokladanej straty z poskytovania dopravných služieb vo verejnom záujme v rozsahu určenom v tejto Zmluve, resp. jej prílohách sa považuje čiastka vo výške 1/12 z hodnoty odsúhlasenej a schválenej v rozpočte objednávateľa na úhradu predpokladanej straty na príslušné obdobie (kalendárny rok) vychádza z hodnoty vzájomne odsúhlasenej Predpokladanej straty v súlade s touto Zmluvou.

B) Kontrola dodržiavania predmetu plnenia

Kontrolu plnenia poskytovaných dopravných služieb Dopravcom budú vykonávať poverení zamestnanci Objednávateľa. Kontrolu dodržiavania cestovných poriadkov budú vykonávať priebežne poverení zamestnanci Objednávateľa. Povolené limity nepresnosti mestskej hromadnej dopravy sú určené v štandarde kvality A3 – Presnosť prevádzky, ktorá je prílohou zmluvy.

Kontrolu a zisťovanie počtu vynechaných spojov vykonávajú priebežne poverení zamestnanci Objednávateľa. Povolený limit pre počet vynechaných spojov je 0,16 % z plánovaného počtu spojov počas celého zmluvného obdobia.

- a. Za vynechaný spoj sa považuje oneskorený spoj, ktorého meškanie bolo väčšie ako stanovený časový interval medzi predmetným a bezprostredne nasledujúcim spojom danej linky.
- b. Zároveň sa za vynechaný spoj považuje spoj, ktorý nebol vykonaný v plnom rozsahu a to z personálnych, prevádzkových alebo iných objektívnych dôvodov.

Objednávateľ má právo kedykoľvek kontrolovať výšku Ekonomicky oprávnených nákladov Dopravcu a má právo kedykoľvek navrhnúť Dopravcovi zmenu ich výšky. V prípade rozporu pri preukázaní opodstatnenosti položiek Ekonomicky oprávnených nákladov sa zmluvné strany zaväzujú prednostne riešiť vzniknutý spor vzájomným rokovaním a pokiaľ nedôjde k dohode rokovaním, výšku spornej nákladovej položky určí nezávislý audítor alebo audítorská spoločnosť, ktorá je zapísaná v zozname audítorov alebo audítorských spoločností vedenom Slovenskou komorou audítorov a súčasne má oprávnenie na poskytovanie audítorských služieb. Náklady na túto činnosť audítora znášajú zmluvné strany spoločne a to v rovnakom pomere. Audítora určí Objednávateľ, avšak v prípade písomne podanej námietky zaujatosti zo strany Dopravcu voči audítorovi, musí Objednávateľ určiť nového audítora.

Objednávateľ je oprávnený vykonať akúkoľvek kontrolu u Dopravcu, cieľom ktorej je overiť plnenie skutočností, ktoré sú predmetom tejto zmluvy.

C) Spôsob výpočtu a podmienky úhrady preukázanej straty dopravcu

1. Objednávateľ sa zaväzuje uhrádzať Dopravcovi, počnúc mesiacom nasledujúcim po dni, kedy Zmluva nadobudne účinnosť, jedenkrát mesačne, spravidla do 10 pracovných dní, najneskôr však do posledného pracovného dňa nasledujúceho mesiaca po mesiaci,

v ktorom sa Dopravné služby v súlade so Zmluvou realizovali (aktuálny mesiac), dohodnutú mesačnú časť náhrady predpokladanej straty z poskytovania dopravnej služby vo verejnom záujme v rozsahu určenom v Zmluve, resp. jej prílohách.

2. Dopravca je počas platnosti Zmluvy povinný každoročne najneskôr do 31.07. aktuálneho roka predložiť Objednávateľovi návrh výšky kalkulovaných Ekonomicky oprávnených nákladov na jeden kilometer, určený podľa ustanovení Zmluvy, resp. jej príloh na nasledujúci kalendárny rok a na základe zistenia výšky kalkulovaných Ekonomicky oprávnených nákladov celkovú výšku Predpokladanej straty na nasledujúci kalendárny rok pri objeme Dopravných služieb dohodnutých na aktuálny rok v prílohách Zmluvy vo forme ročných projektov. Zmena výšky Predpokladanej straty v zmysle prílohy Zmluvy na nasledujúci kalendárny rok sa môže pre účely plnenia Zmluvy uskutočniť len v prípade objektívnej zmeny nákladov, alebo výnosov, o čom je povinný Dopravca bezodkladne informovať Objednávateľa písomnou formou.
3. Objednávateľ sa zaväzuje, na základe naplnenia vyššie uvedených skutočností, najneskôr do 30.11. aktuálneho roka, najmä odsúhlasiť výšku Predpokladanej straty pri objeme Dopravných služieb dohodnutých v Zmluve alebo v jej prílohe na nasledujúci kalendárny rok, alebo navrhnúť zmenu výšky nákladových položiek Dopravcu v súlade so Zmluvou. Na základe dohodnutej výšky Predpokladanej straty na nasledujúci kalendárny rok v súlade so Zmluvou a v súlade s uznesením Mestského zastupiteľstva o schválení programového rozpočtu sa určí výška dohodnutých mesačných častí náhrady predpokladanej straty medzi Objednávateľom a Dopravcom.
4. Zmluvné strany sa dohodli, že ak Dopravca zistí a preukáže Objednávateľovi, že výška Dohodnutých častí náhrad predpokladanej straty nepostačuje na úhradu Preukázanej straty Dopravcu za aktuálny rok, je Objednávateľ povinný takto zistený a preukázaný rozdiel na písomnú výzvu Dopravcu uhradiť v termíne, ktorý na základe rozhodnutia Mestského zastupiteľstva určí Objednávateľ. Pred úhradou môže Objednávateľ vykonať kontrolu, pričom výkon kontroly má odkladný účinok na povinnosť Objednávateľa uhradiť zistený rozdiel, v odôvodnených prípadoch, aj keď už došlo k rozhodnutiu Mestského zastupiteľstva. Objednávateľ je povinný o takejto skutočnosti bezodkladne informovať Mestské zastupiteľstvo.
5. Zmluvné strany sa dohodli, že v prípade, ak dôjde počas trvania Zmluvy k rastu alebo zníženiu Ekonomicky oprávnených nákladov o viac ako 6% oproti predchádzajúcemu štvrtroku aktuálneho roka, a/alebo k zvýšeniu, alebo zníženiu tržieb z regulovaného cestovného určeného aktuálne platnou Tarifou Dopravcu o viac ako 6% oproti predchádzajúcemu štvrtroku, sú zmluvné strany povinné rokovať o úprave výšky Dohodnutých mesačných častí náhrady preukázanej straty. V prípade zníženia kalkulovanej straty, Objednávateľ je oprávnený primerane znížiť platby Dopravcovi od nasledujúceho mesiaca po mesiaci, v ktorom došlo k zisteniu tejto skutočnosti.
6. Zmluvné strany súhlasne konštatujú, že Dopravné služby na obdobie kalendárneho roka, ubehnutých kilometrov, výška Predpokladanej straty na obdobie kalendárneho a výška Dohodnutej mesačnej časti na úhradu predpokladanej straty bude každoročne dohodnutá formou schválenia samostatného dodatku vo forme prílohy tejto Zmluvy. Ak sa zmluvné strany nedohodnú inak, platí, že na príslušný nasledujúci kalendárny rok je dohodnutý objem Dopravných služieb dohodnutých na kalendárny rok predchádzajúci roku, na ktorého objeme dopravných služieb sa zmluvné strany dohodli. Rovnako sa postupuje v prípade, ak sa zmluvné strany nedohodnú na výške Predpokladanej straty na príslušný kalendárny rok a výške Dohodnutých mesačných častí náhrady Predpokladanej straty na nasledujúci kalendárny rok.